

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny europæisk innovationsdagsorden«

(COM(2022) 332 final

(2023/C 100/13)

Ordfører: **Maurizio MENSI**

Medordfører: **Christophe LEFÈVRE**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 27.10.2022
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	10.11.2022
Vedtaget på plenarforsamlingen	14.12.2022
Plenarforsamling nr.	574
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	177/0/0

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over den europæiske innovationsdagsorden, som Kommissionen har foreslået, og navnlig det dobbelte mål om at fremme både Europas konkurrenceevne og borgernes sundhed og trivsel.

1.2. EØSU glæder sig også over Kommissionens fokus på at lukke de eksisterende huller for vækstfase- og deep tech-virksomheder i EU sammenlignet med tredjelande, hvor teknologivirksomheder i vækstfase er mere udbredte. EØSU foreslår, at Kommissionen lægger større vægt på den rolle, som virksomheder, SMV'er og især nystartede virksomheder og disses innovationsnetværk spiller i forbindelse med gennemførelsen af den grønne og den digitale omstilling.

1.3. EØSU tilslutter sig forslaget struktur, som er bygget op omkring fem flagskibsinitiativer. EØSU mener endvidere, at det også er nødvendigt at indføre værktøjer til kontrol og overvågning af de opnåede resultater.

1.4. EØSU bifalder forslaget om at oprette en rådgivende gruppe for innovationsvenlige forordninger inden for offentlige tjenester og foreslår, at en repræsentant for EØSU bliver fulgyldigt medlem af gruppen.

1.5. EØSU understreger betydningen af at finansiere forsøgs- og afprøvningsinfrastruktur for at hjælpe nyetablerede virksomheder og slå bro over kløften mellem laboratorier og kommercielle applikationer. I den forbindelse hilses indførelsen af det nye begreb »test- og forsøgsfaciliteter« i udkastet til den reviderede generelle gruppefritagelsesforordning for statsstøtte velkommen.

1.6. EØSU bifalder også initiativet med hensyn til offentlige indkøb. I den forbindelse foreslår udvalget, at mindst en nyetableret virksomhed kan deltage med tilbud i forbindelse med innovative indkøb.

1.7. EØSU understreger betydningen af en forsvarlig ordning for intellektuel ejendomsret for nyetablerede virksomheders opfindelser med henblik på at fremme den fortsatte udvikling.

1.8. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremme den interregionale dimension af investeringer gennem fælles deltagelse af hhv. mere og mindre innovative regioner.

1.9. EØSU understreger, at offentlig støtte også bør gavne de videregående uddannelser og innovationslaboratorierne. I den forbindelse foreslår udvalget, at Kommissionen anvender en række pilot-forskningscentre og -universiteter for at forfølge innovative mål.

1.10. EØSU glæder sig også over Kommissionens støtte til medlemsstaterne i at fremme grænseoverskridende projekter af fælleseuropæisk interesse. Udvalget foreslår derfor, at både forskningsarbejde og forskeres faglige udvikling finansieres, og at forskningsresultater, som støttes offentligt, gøres åbne for yderligere udvikling af innovatorer, eventuelt via Innospace-plattformen.

1.11. EØSU glæder sig over offentliggørelsen af et vejledende dokument, der skal hjælpe de berørte myndigheder med at vælge det mest hensigtsmæssige strategiske europæiske program, og understreger betydningen af en horisontal gennemførelse af de strategiske programmer.

1.12. EØSU bifalder idéen om at undersøge en mere gunstig skattemæssig behandling af aktieoptioner og en skatteordning for talentfulde personer, der flytter på tværs af grænserne. Udvalget opfordrer Kommissionen til at koordinere de nationale initiativer, der har til formål at fremme talenter.

1.13. EØSU glæder sig over Kommissionens hensigt om at udvikle mere robuste og sammenlignelige databaser og et fælles dataklassificeringssystem, der kan være retningsgivende for politikker på alle niveauer, samt dens hensigt om at udbrede bedste praksis på en struktureret måde gennem Det Europæiske Innovationsråds forum.

1.14. EØSU glæder sig også over, at Kommissionen for at overvinde lovgivningsmæssig fragmentering mellem medlemsstaterne har til hensigt at udveksle bedste praksis og offentliggøre retningslinjer for regeringerne om, hvordan de skal anvendes.

2. Referenceramme

2.1. Den nye europæiske innovationsdagsorden har til formål at sætte Europa i spidsen for den nye bølge af innovationer og nyetablerede deep tech-virksomheder gennem initiativer til at:

- forbedre adgangen til finansiering for europæiske nyetablerede virksomheder og vækstvirksomheder
- forbedre betingelserne for, at innovatorer kan afprøve nye idéer gennem reguleringsmæssige sandkasser
- bidrage til oprettelse af regionale innovationsknudepunkter, herunder i tilbagestående regioner
- tiltrække og fastholde talenter i Europa
- forbedre den politiske ramme gennem klarere terminologi, indikatorer og datasæt samt politisk støtte til medlemsstaterne.

2.2. Den nye europæiske innovationsdagsorden indeholder 25 specifikke foranstaltninger, der er grupperet i fem flagskibsinitiativer med henblik på at:

- finansiere vækstvirksomheder, der vil stimulere institutionelle og andre private investorers investeringer
- fremme innovation gennem forsøgsrum og offentlige indkøb, som vil tilskynde til innovation
- fremskynde og styrke innovation i europæiske økosystemer i hele EU for at afhjælpe forskellene mellem lande og regioner, hvilket vil støtte oprettelsen og sammenkoblingen af regionale innovationsknudepunkter og hjælpe medlemsstaterne med at afsætte mindst 10 mia. EUR til innovation på regionalt plan knyttet til EU's prioriteter
- fremme, tiltrække og fastholde deep tech-talenter, som vil sikre udviklingen og strømmen af de vigtige deep tech-talenter internt i EU
- forbedre politikudformningsværktøjerne, der vil være afgørende for udviklingen og anvendelsen af robuste og sammenlignelige datasæt og fælles definitioner (nyetablerede virksomheder og vækstvirksomheder), der kan være retningsgivende for politikker på alle niveauer i hele EU.

3. Generelle bemærkninger

3.1. EØSU glæder sig over den europæiske innovationsdagsorden, som Kommissionen har foreslået, og deler navnlig det dobbelte mål om at fremme både Europas konkurrenceevne og borgernes sundhed og trivsel.

3.2. I den forbindelse glæder EØSU sig over, at Kommissionens plan er baseret på det overordnede mål om at lukke den vedvarende innovationskløft mellem medlemsstaterne og inden for de europæiske regioner, som kan udgøre en hæmsko for den sociale og økonomiske samhørighed.

3.3. EØSU mener, at digitaliseringsdividenden bør være tilgængelig for alle europæiske borgere, uanset hvor de bor. Den digitale revolution bør kunne lukke de vedvarende huller, der opstod under den industrielle revolution, og som er blevet intensiveret i nogle af de medlemsstater, der tiltrådte EU efter jerntæppets fald.

3.4. Dette er så meget desto vigtigere, nu hvor alle EU's medlemsstater og regioner bør gøre sig uafhængige af tredjelande, der, som krigen i Ukraine, den igangværende energikrise og mangel på mikrochips viser, ikke altid er pålidelige og under alle omstændigheder ligger meget fjernt fra de grundlæggende europæiske værdier.

3.5. EØSU glæder sig også over Kommissionens fokus på at lukke de eksisterende huller for vækstfase- og deep tech-virksomheder i EU sammenlignet med tredjelande, hvor teknologivirksomheder i vækstfase er mere udbredte. EØSU foreslår, at Kommissionen lægger større vægt på den rolle, som virksomheder, SMV'er og nyetablerede virksomheder spiller, og de innovationsnetværk, de står i spidsen for i forbindelse med gennemførelsen af den grønne og den digitale omstilling til fremme af deres konkurrenceevne⁽¹⁾. Det er ligeledes vigtigt at fremme initiativer til også at gøre traditionelle virksomheder innovative.

3.6. Efter EØSU's opfattelse kan en dybere og mere ensartet digitalisering udløse en selvforstærkende positiv cyklus ved at forbedre borgernes velfærd, nå bæredygtighedsmålene, styrke den økonomiske og sociale samhørighed i Unionen og mindske den industrielle og økonomiske afhængighed af tredjelande, der ikke deler de samme værdier.

3.7. Af alle ovennævnte grunde bifalder og støtter EØSU fuldt ud indholdet af Kommissionens initiativ.

3.8. EØSU glæder sig også over struktureringen af initiativet, som er bygget op omkring fem flagskibsinitiativer. Det ville være hensigtsmæssigt at indføre værktøjer til regelmæssig kontrol og overvågning af resultaterne med henblik på i givet fald at forberede korrigerende foranstaltninger og forbedringsforanstaltninger.

3.9. EØSU bifalder forslaget om at oprette en rådgivende gruppe for innovationsvenlig regulering inden for offentlige tjenester og foreslår, at en repræsentant for EØSU bliver fuldgældigt medlem af gruppen.

4. Flagskibsinitiativet vedrørende finansiering af deep tech-vækstvirksomheder

4.1. EØSU glæder sig over alle de foreslåede foranstaltninger med henblik på at reducere omkostningerne ved ny egenkapital i hele EU. Disse omfatter muligheden for at anvende intellektuelle ejendomsrettigheder som sikkerhedsstillelse og forslaget til ny lovgivning om børsnotering, som vil forenkle og lette de indledende og løbende krav til notering for visse typer selskaber med henblik på at reducere omkostningerne og øge retssikkerheden for aktieudstedere, samtidig med at investorbekyggelsen og markedsintegriteten sikres.

4.2. EØSU bemærker, at det er nødvendigt, at Europa har en ordning for intellektuel ejendomsret, der sikrer en passende balance mellem åben videnskab og intellektuel ejendomsret. I den forbindelse ejer (eller anvender) mange nystartede virksomheder standardessentielle patenter. Det bør i det mindste for SMV'ers vedkommende undgås, at de pålægges retlige forpligtelser til at foretage kontrol af de standardessentielle patenter, som virksomhederne ønsker at få licens på. En sådan forpligtelse kan være til skade for innovationen, fordi den kan forlænge forhandlingerne og skabe tvister på et tidspunkt, hvor udsigterne til licensindtægter endnu ikke er sikre.

⁽¹⁾ Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om digitale innovationsknudepunkter og SMV'er (initiativudtalelse) (EUT C 75 af 28.2.2023, s. 82).

4.3. EØSU glæder sig over, at der fokuseres på kvinder, og at der indsamles data om kvinder og mindre repræsenterede grupper med henblik på at udvikle målrettede politikker for at lukke kønsmæssige og andre skævheder, som også påvirker nyetablerede virksomheder. Fremme af kvinders beskæftigelse inden for innovation er afgørende for at sikre den europæiske konkurrenceevne, samtidig med at oprettelsen af et indeks for køn og mindre repræsenterede grupper er et nyttigt værktøj til viden om at løse dette problem.

4.4. EØSU henleder opmærksomheden på vigtigheden af, at etablerede SMV'er og midcapselskaber også innoverer for at opnå den grønne og den digitale omstilling. Af samme grund bør foranstaltninger, der kan bistå dem med dette projekt og fremme deres konkurrenceevne, medtages på dagsordenen. Mere generelt er det vigtigt at skabe et økosystem, der også gør det muligt for traditionelle virksomheder at udvikle sig til at blive innovative.

4.5. Eftersom bankprodukter, som Kommissionen påpeger, er den vigtigste kilde til virksomhedsfinansiering, fremhæver EØSU betydningen af offentligt finansierede garantier og opfordrer Kommissionen til på dette område at overveje muligheden for at gentage, hvad der allerede blev fastsat i de midlertidige covid-19-rammebestemmelser for statsstøtte og krigen i Ukraine. I den forbindelse kan offentlige garantier tiltrække langsigtede og risikosky investorer (såsom pensionsfonde og statsejede investeringsfonde), hvis finansiering er underudnyttet i Europa.

4.6. I forbindelse med gennemførelsen af dette flagskibsinitiativ opfordrer EØSU Kommissionen til at prioritere grænseoverskridende forskningslaboratorier og nyetablerede virksomheder, der er »spin-off« fra forskellige universiteter. Et omfattende samarbejde mellem universiteterne kan rent faktisk fremme innovation med praktiske anvendelser som led i en bottom-up-tilgang, der synes mere velegnet til at stimulere kreativitet.

4.7. EØSU opfordrer også Kommissionen til at målrette EU's støtte til de enkelte sektorer (f.eks. mikrochips, vedvarende energi osv.) for at fremme anvendt forskning på områder, hvor det rent faktisk er nødvendigt for at forfølge EU's politiske mål.

4.8. Ud over at reducere omkostningerne ved egenkapital og harmonisere skattesystemerne opfordrer EØSU Kommissionen til at overveje at indføre specifik »opskaleringsfinansiering« på EU-plan for at støtte strategiske nystartede virksomheder i deres vækstfase. Dette kan også gøre såkaldte »dræberopkøb« (killer acquisitions) eller overførsler af virksomheder til udlandet mindre attraktive, da stiftere kan søge at fremme udviklingen af deres virksomheder uden at sælge eller flytte dem.

4.9. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at overveje at skabe et europæisk digitalt marked for nystartede virksomheder, så de kan interagere med potentielle investorer i hele EU. Et sådant marked kan overvinde de vanskeligheder, som nystartede virksomheder, navnlig i mindre medlemsstater, kan opleve i deres søgen efter lokale investorer og i deres forsøg på at opnå rettidig adgang til betydelig likviditet.

4.10. EØSU understreger teknologiinfrastrukturens betydning for opskaleringen af teknologier til etablering af deep tech-startup-virksomheder. En sådan adgang bør derfor fremmes og gøres nemmere. Der kan tilvejebringes åbne og ikkediskriminerende adgangsforpligtelser for offentligt finansierede infrastrukturer og data.

5. Flagskibsinitiativet vedrørende fremme af deep tech-innovation ved hjælp af forsøgsrum og offentlige indkøb

5.1. EØSU glæder sig over udstedelsen af en vejledning om reguleringsmæssige sandkasser, prøvebænke og levende laboratorier som et redskab til at tiltrække eksperimenter i EU. Udvalget ser også med tilfredshed på udbredelsen af bedste praksis på tværs af medlemsstaterne med henblik på at fremme harmonisering.

5.2. EØSU glæder sig også over indførelsen af nye bestemmelser, som vil gøre det muligt for medlemsstaterne at finansiere flere afprøvnings- og forsøgsfaciliteter, som en del af statsstøtten til forskning, udvikling og innovation (FUI). I den forbindelse foreslår EØSU, at der fastsættes et loft for støtteberettigede nationale offentlige midler for at undgå at straffe mindre eller fattigere medlemsstater, eller alternativt, at der sikres målrettet og supplerende EU-finansiering til de medlemsstater, der ikke er i stand til at konkurrere i statsstøttekapløbet. Det foreslås også, at der udstedes europæiske retningslinjer for at harmonisere de nationale fortolkninger i tilfælde, hvor de kan være forskellige.

5.3. EØSU understreger betydningen af at finansiere forsøgs- og afprøvningsinfrastruktur for at hjælpe nyetablerede virksomheder med at opskalere deres teknologier og slå bro over kløften mellem laboratorier og kommercielle applikationer. I den forbindelse glæder udvalget sig over indførelsen af det nye begreb »afprøvnings- og forsøgsfaciliteter« i forslaget til den reviderede generelle gruppefritagelsesforordning for statsstøtte. Navnlig bør der skelnes mellem afprøvnings- og forsøgsfaciliteter og dem, der almindeligvis betegnes som »teknologisk infrastruktur«. I denne henseende kan den fremherskende økonomiske anvendelse være det afgørende element. Desuden bør anmeldelsestærsklerne ligestilles til 21 mio. EUR for både afprøvnings- og forsøgsfaciliteter og teknologisk infrastruktur, og der bør indføres en gunstig ordning for virksomheder, der bidrager med mindst 5 % af investeringsomkostningerne til afprøvnings- og forsøgsfaciliteter.

5.4. EØSU bifalder også initiativet med hensyn til offentlige indkøb. I den forbindelse foreslår udvalget, at man overvejer muligheden for at indføre en mekanisme, der sikrer deltagelse fra mindst én nyetableret virksomhed ved køb af innovationsløsninger.

5.5. EØSU understreger betydningen af at have en solid ordning for intellektuel ejendomsret, der gælder for nyetablerede virksomheders opfindelser, for at fremme den fortsatte udvikling af forskningen. Når forretningspartnere gør krav på eneret til tidlige videnskabelige resultater (hvilket kræver eksklusivitet for at kunne støtte og samarbejde med videnskabelige laboratorier), er der en risiko for, at disse resultater ikke vil blive videreudviklet af videnskabelige laboratorier, da de ikke længere er af økonomisk interesse.

6. Flagskibsinitiativet om fremskyndelse og styrkelse af innovation i europæiske innovationsøkosystemer i hele EU og håndtering af innovationskløften

6.1. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremme den tværregionale dimension af investeringer. Udvalget glæder sig navnlig over den prioritering, der gives til visse interregionale innovationsprojekter, der er knyttet til EU's vigtigste prioriteter (f.eks. bæredygtighed), med fælles deltagelse af hhv. mere og mindre innovative regioner.

6.2. EØSU understreger, at innovation trækker på hele forsknings- og udviklingskæden. Det spænder fra nysgerrighedsdrevet forskning til anvendt forskning og udviklingsaktiviteter samt uddannelse og erhvervsuddannelse og afhænger af den kapacitet og de ressourcer, der er nødvendige for udbredelse af innovationer, som bestemmes af politiske, kulturelle og socioøkonomiske systemer. I den forbindelse understreger EØSU, at strukturel innovation og udvikling af nye idéer også forudsætter, at offentlig støtte tillige bør gavne de videregående uddannelser, herunder erhvervsuddannelse (som er afgørende for at fremme innovation) og innovationslaboratorier, og ikke kun projekter, der allerede er nået til markedsfasen. For at forfølge dette mål kan Kommissionen trække på en række pilotuniversiteter.

6.3. EØSU bifalder også Kommissionens støtte til medlemsstaterne i udviklingen af vigtige grænseoverskridende projekter af fælleseuropæisk interesse og understreger betydningen af også at støtte forskningsfasen, da innovation er en lokal proces, der bør støttes fra starten i et bottom-up-scenarion på linje med den endelige rapport om »Fremtiden for Europa« (forslag 12 og 35). Derfor bør både forskningsaktiviteterne og forskernes faglige udvikling finansieres. Forskningsresultater, som støttes offentligt, bør være åbne for yderligere udvikling af innovatorer, evt. via Innospace-plattformen.

6.4. EØSU glæder sig over offentliggørelsen af en vejledning, der skal hjælpe de berørte myndigheder med at vælge det mest hensigtsmæssige europæiske strategiske program. Det understreger tillige betydningen af ikke at udforme strategiske programmer som »lukkede segmenter«, men at tage hensyn til deres komplementaritet og, hvor det er muligt, anvende dem horisontalt.

7. Flagskibsinitiativet vedrørende fremme, tiltrækning og fastholdelse af deep tech-talenter

7.1. EØSU glæder sig over dette initiativ, der skal øge mulighederne og gøre det nemmere for arbejdsgivere og talenter i hele Europa at finde hinanden.

7.2. EØSU bifalder især idéen om at vurdere muligheden for en mere gunstig skattemæssig behandling af aktieoptioner i EU.

7.3. EØSU opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til den skattemæssige situation for talentfulde personer, der flytter på tværs af grænserne, for at undgå hindringer for talenters frie bevægelighed.

7.4. Udvalget opfordrer Kommissionen til at koordinere de nationale initiativer, der har til formål at fremme talenter.

8. Flagskibsinitiativet vedrørende forbedring af politikudformningsværktøjer

8.1. EØSU glæder sig over Kommissionens hensigt om at udvikle mere robuste og sammenlignelige databaser og et fælles dataklassificeringssystem samt dens hensigt om at udbrede bedste praksis på en struktureret måde gennem Det Europæiske Innovationsråds forum.

8.2. EØSU glæder sig også over, at Kommissionen agter at udveksle bedste praksis med henblik på at indsamle gode eksempler på reguleringsmæssige sandkasser og fleksible retlige rammer fra hele EU og offentliggøre retningslinjer for regeringerne om, hvordan de skal anvendes. EØSU opfordrer Kommissionen til at anvende disse værktøjer for at overvinde den lovgivningsmæssige fragmentering og forskellene mellem medlemsstaterne.

Bruxelles, den 14. december 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
